

Identify the Place of Education in the Process of People's Tendency towards Sport for All

Ghafouri F¹, Ghamati S², Zar A³, Alavi S*²

1. Associate Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

2. Master's Degree, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

3. Associate professor, Department of Sport Science, School of Literature and Humanities, Persian Gulf University, Boushehr, Iran

* *Corresponding author*. Tel: +989179083015, Fax: +987154482407, E-mail: salman.alavi69@gmail.com

Received: May 19, 2019 Accepted: Jul 7, 2020

ABSTRACT

Background & objectives: Sports for all is kind of physical activity which improve physical, mental and social abilities. The purpose of this study was to identify the place of education in the process of people's tendency towards sport for all.

Methods: This research was descriptive and applied (in terms of purpose). The statistical population was all professors and specialists in sports management, managers of federations, general managers of sports and youth of the provinces and senior experts of the Ministry of Sports and Youth (N=343). By stratified random sampling method and based on Morgan table, 181 people were selected as sample, among them 135 sample had analyzable questionnaires. The research instrument was a researcher-made questionnaire that its reliability was confirmed using Cronbach's alpha test ($\alpha=0.83$). Data were analyzed by descriptive statistics (frequency, frequency percentage, mean) and inferential statistics (Kolmogorov-Smirnov tests, one-sample t-test and Friedman test) in SPSS software version 23.

Results: The results showed that the variables of awareness ($p=0.01$, $t=20.03$), attractiveness ($p=0.01$, $t=61.77$), belonging ($p=0.01$, $t=17.21$), loyalty ($p=0.01$, $t=22.36$) and education ($p=0.01$, $t=36.69$) had significant roles in people's tendency to sports for all. It was found that the factors affecting people's tendency to sports for all, included the component of attractiveness (average rank: 4.43), education (average rank: 3.00), loyalty (average rank: 2.91), belonging (average rank: 2.41) and awareness (average rating: 2.26), respectively. In addition, it was found that with the increased level of education, the position of education in the tendency of people to public sports decreased.

Conclusion: Due to the role of education in the tendency of people to sports for all, it is suggested that the country's sports for all authorities to provide a platform for sports for all education for different segments of society by producing educational programs in media and employing sports coaches for neighborhoods.

Keywords: Attraction; Belonging; Education; Knowledge; Loyalty; Sports for All

شناسایی جایگاه آموزش در فرآیند گرایش مردم به ورزش همگانی

فرزاد غفوری^۱، سارا قامتی^۲، عبدالصالح زر^۳، سلمان علوی^{۴*}

۱. دانشیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۳. دانشیار، گروه علوم ورزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران

سارا قامتی <https://orcid.org/0000-0001-7819-1263>

فرزاد غفوری <https://orcid.org/0000-0002-3715-6426>

سلمان علوی <https://orcid.org/0000-0003-4305-8221>

عبدالصالح زر <https://orcid.org/0000-0002-8884-6224>

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۱۷۹۰۸۳۰۱۵ فکس: ۰۷۱۵۴۴۸۲۴۰۷ ایمیل: salman.alavi69@gmail.com

چکیده

سابقه و هدف: ورزش همگانی شکلی از فعالیت‌های جسمی است که موجب ارتقاء فیزیکی، روانی و اجتماعی فرد می‌شود. هدف از تحقیق حاضر شناسایی جایگاه آموزش در فرآیند گرایش مردم به ورزش همگانی بود.

روش کار: این تحقیق توصیفی و از لحاظ هدف کاربردی بود. جامعه آماری کلیه اساتید و متخصصان مدیریت ورزشی، رؤسای فدراسیون‌ها، مدیران کل ورزش و جوانان استان‌ها، کارشناسان عالی وزارت ورزش و جوانان بودند ($N=343$). به شیوه نمونه‌گیری تصادفی - طبقه‌ای و بر اساس جدول مورگان، تعداد ۱۸۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند که تعداد ۱۳۵ پرسشنامه قابلیت تحلیل داشت. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ مورد تایید قرار گرفت ($\alpha=0/83$). تحلیل داده‌ها به وسیله آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین) و آمار استنباطی (آزمون‌های آماری کلموگروف - اسمیرنوف ($K-S$))، تی تک نمونه‌ای و آزمون فریدمن) و با بهره‌گیری از نرم‌افزار آماری SPSS-23 صورت گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که متغیرهای آگاهی ($t=20/03, p=0/01$)، جذابیت ($t=61/77, p=0/01$)، تعلق ($t=17/21, p=0/01$)، وفاداری ($t=22/36, p=0/01$) و آموزش ($t=36/69, p=0/01$) در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارند. همچنین مشخص شد که عوامل موثر بر گرایش افراد به ورزش همگانی به ترتیب شامل مولفه جذابیت (میانگین رتبه: $4/43$)، آموزش (میانگین رتبه: $3/00$)، وفاداری (میانگین رتبه: $2/91$)، تعلق (میانگین رتبه: $2/41$) و آگاهی (میانگین رتبه: $2/26$) می‌باشد. علاوه بر این مشخص شد که با افزایش تحصیلات، جایگاه آموزش در گرایش مردم به ورزش همگانی کمتر می‌شود.

نتیجه‌گیری: با توجه به نقش آموزش در گرایش افراد به ورزش همگانی پیشنهاد می‌شود، متولیان ورزش همگانی کشور با تولید برنامه‌های آموزشی در صدا و سیما و نیز استخدام مربیان ورزش برای محلات، بستر آموزش ورزش همگانی را برای اقشار مختلف جامعه فراهم نمایند.

واژه‌های کلیدی: آگاهی، آموزش، تعلق، جذابیت، ورزش همگانی، وفاداری

پذیرش: ۱۳۹۹/۴/۱۷

دریافت: ۱۳۹۸/۲/۲۹

مقدمه

او پدید آورده است که در این راستا ورزش همگانی به عنوان ورزش ارزان قیمت و شادی آفرین و گروهی می‌تواند این مشکل امروزی را به نحو احسن حل نماید (۱).

زندگی در دنیای امروز انسان‌ها را دچار فقر حرکتی کرده و انسان را از فعالیت‌های حرکتی نگه‌داشته و این اتفاق ناگوار مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی را برای

کمتر از یک سوم جوانان جهان برای بهره‌مندی از فواید سلامت حال و آینده، فعالیت جسمانی کافی دارند و فعالیت جسمانی به طور تأسفباری در تمام مراحل جوانی در حال نزول است و کم‌ترکی در برخی گروه‌های جامعه شایع‌تر است از جمله در زنان، افراد مسن‌تر و سطوح اقتصادی و اجتماعی فرودست (۲). بر طبق توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت^۱ و بخش بهداشت و خدمات انسانی آمریکا، حداقل یک ساعت فعالیت بدنی با شدت متوسط تا شدید برای کودکان و جوانان توصیه شده است. برای بزرگسالان و افراد مسن انجام حداقل ۱۵۰ دقیقه فعالیت با شدت متوسط یا ۷۵ دقیقه فعالیت هوازی با شدت شدید یا ترکیب متعادل آنها در هر هفته و فعالیت‌های تقویت عضلانی توصیه شده است (۳). در این زمینه اطلاعات سازمان جهانی بهداشت نشان می‌دهد که ۶۰ تا ۸۵ درصد از بزرگسالان در کشورهای مختلف از تحرک کافی برخوردار نیستند. این سازمان در سال ۲۰۰۰ شیوع ۸۸ درصدی کم‌ترکی در جمعیت بزرگسال ایران را نیز گزارش کرد (۲). مطالعه‌ای در ایران درصد افراد ۱۵ تا ۶۴ ساله شرکت‌کننده در فعالیت‌های بدنی را در سال ۱۳۸۵ (۳۰/۸۵)، در سال ۱۳۸۶ (۳۵/۲۱)، در سال ۱۳۸۷ (۳۸/۱۰) و در سال ۱۳۸۸ (۳۸/۹۷) گزارش کرده است (۴). همچنین غفوری و همکاران، میزان مشارکت را در ورزش همگانی در ایران ۱۹ درصد اعلام کردند (۵). این ارقام در مقایسه با سایر کشورها بسیار پایین است، به عنوان مثال درصد مشارکت در ورزش همگانی در کشورهای فنلاند (۸۱٪)، هلند (۷۷٪)، آمریکا: زنان (۵۷٪) و مردان (۷۲٪)، کانادا (۳۴٪)، استرالیا (۵۲٪)، هنگ‌کنگ (۴۵٪) و سنگاپور (۳۸٪) است (۶).

از عوامل بازدارنده شرکت افراد در فعالیت‌های جسمانی می‌توان به مواردی مانند کمبود وقت، ضعف انگیزه، حمایت و راهنمایی ناکافی، احساس بی‌لیاقتی، کمبود تسهیلات ایمن، محدودیت دسترسی به امکانات

فعالیت جسمانی و چشم‌پوشی از فواید فعالیت جسمانی اشاره کرد (۲). چال‌آشتی و همکاران مهمترین موانع توسعه فعالیت ورزشی را به ترتیب موانع مدیریتی، موانع زیرساختی و موانع مربوط به ورزشکار-مسابقات می‌دانند (۷). همچنین در تحقیقی دیگر موانع دارای اولویت را شامل نداشتن وقت کافی، نداشتن امکانات ورزشی در دسترس و مشکلات اقتصادی بیان کرده‌اند و موانع کم‌اهمیت‌تر را موانع شامل؛ نداشتن اعتقاد به ورزش و اثرات آن و مشکلات خانوادگی می‌دانند (۸). علاوه بر این می‌توان به مواردی مانند عوامل فرهنگی، عوامل اقتصادی، کمبود فضاهای ورزشی مناسب، ضعف در مدیریت و فرهنگ‌سازی، عدم ارائه برنامه‌های متنوع و جذاب، کمبود و نامناسب بودن وسایل ورزشی، حجم بالای سایر فعالیت‌های روزانه، کمبود مربیان و نیروهای انسانی متخصص، عدم اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی از مزایای ورزش همگانی و کم‌توجهی به زمان مناسب برگزاری ورزش همگانی اشاره کرد (۹، ۱۰). در تحقیقی دیگر به عوامل سازمانی و مدیریتی، محیطی، محدودیت زمانی، عدم حمایت اجتماعی، درون فردی و عوامل روانشناختی اشاره شده است (۱۱).

در مقابل می‌توان به برخی از عوامل موثر و راهکارهای توسعه ورزش همگانی اشاره کرد. در این راستا می‌توان به تحقیق احسانی و همکاران اشاره کرد که در مدل نهایی خود به سه عامل کلی عوامل رفتاری عوامل ساختاری، فردی و بین فردی، مدیریتی (منابع انسانی، مالی، تجهیزات و...) و زمینه‌ای (عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و...) اشاره کرده‌اند (۱۲). نتایج تحقیق آصفی نشان داد که ۷ گروه در نهادینه کردن ورزش همگانی در ایران تاثیر دارند که عبارتند از خانواده، مدرسه، گروه‌های مرجع، دوستان و همسالان، رسانه‌های جمعی، دولت و نهادهای مذهبی (۱۳).

اسکندری و همکاران نقش شبکه‌های اجتماعی را بر توسعه ورزش همگانی تایید می‌کنند (۱۴). یافته‌های

¹ WHO

پژوهشی دیگر نشان داد که همگانی‌شدن ورزش بر اساس چارچوب حمایت عوامل محیطی، مداخله مثبت عوامل مدیریتی، بسترسازی منابع و نهایتاً از طریق عوامل رفتاری صورت می‌پذیرد (۱۵). علاوه بر این شیبانی، پنج عامل فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، مدیریتی و اجتماعی را از جمله عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی گزارش کرده است (۱۶). در تحقیق چوپانکاره، هشت عامل فرهنگی، اقتصادی، نیروی انسانی، عوامل سیاسی، تبلیغات و رسانه‌های گروهی، عوامل آموزشی، عوامل بین فردی (اجتماعی) و زیرساخت‌ها (کالبدی و برنامه‌ای)، به عنوان عوامل موثر بر توسعه ورزش همگانی معرفی شد (۱۷).

همانطور که مشاهده شد تحقیقات و مداخلات مختلفی در راستای توسعه ورزش همگانی و گرایش مردم به آن صورت گرفته است. با این وجود، رویکردهای مورد استفاده در ورزش همگانی برای انگیزاندن مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی اغلب ناکارآمد هستند (۱۸). در این راستا فانک و جیمز^۱ (۲۰۰۱)، مدل روانشناسی پیوسته^۲ را به عنوان یک چارچوب مفهومی برای سازماندهی مبانی نظری مختلف معرفی کردند که ارتباط روانشناختی بین فرد و اهداف تفریحی و ورزشی مختلف را مد نظر قرار داده بودند. این چارچوب پیشنهاد می‌کند که فرآیندهای روانشناختی و جامعه‌شناختی برای ایجاد یک ارتباط شخصی با یک فعالیت تفریحی یا ورزشی ترکیب می‌شوند. این فرایندها که گفته می‌شود به عنوان یک توالی تکوینی رخ می‌دهد به چهار مرحله آگاهی^۳، جذابیت^۴، دلبستگی^۵ و وفاداری^۶ تقسیم می‌گردد (۱۹). از طرفی دیگر در مدل مول^۷ و همکاران (۲۰۰۵) بر اهمیت و ضرورت «آموزش»

تاکید و آن را زیربنایی برای گسترش ورزش همگانی و توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای می‌دانند (۲۰). آموزش و پرورش همانند یک ابزار است که به ترویج ارزش‌های ذاتی ورزش کمک می‌کند؛ و ورزش به تنهایی ارزش اجتماعی ندارد بلکه دیدگاه آموزشی که در این عمل وجود دارد باعث داشتن چنین ارزشی برای آن می‌شود (۲۱). از طرفی آموزش نقش مهمی در نهادینه‌سازی ورزش همگانی در جامعه دارد از طریق آموزش، دانش و آگاهی عمومی از ارزش‌های ورزش و فعالیت بدنی برای کیفیت کلی زندگی افزایش خواهد یافت به علاوه، نگرش مثبت نسبت به شرکت در ورزش و فعالیت بدنی، همچنین مهارت‌های خاصی که افراد را برای مشارکت در ورزش و فعالیت بدنی قادر می‌سازد، از طریق کانال‌های آموزشی مختلف بهبود خواهد یافت (۳).

با مرور پیشینه تحقیق مشخص گردید که علیرغم نقش با اهمیت «آموزش»، تاکنون هیچ مطالعه‌ای به بررسی و شناسایی جایگاه آن در گرایش مردم به ورزش همگانی نپرداخته است که این مورد جنبه نوآوری تحقیق را از لحاظ موضوعی و هدف تحقیق، تایید می‌کند. از دیگر جنبه‌های نوآوری تحقیق، می‌توان به مدل مفهومی ارائه شده اشاره کرد، چراکه تاکنون در هیچ مطالعه‌ای از آن استفاده نشده است. اهمیت و ضرورت اجرای این مطالعه را می‌توان از دو جنبه نظری و عملی مورد بررسی قرار داد. همانطور که اشاره شد تاکنون هیچ مطالعه مشابهی انجام نشده است که این مورد گواهی بر اهمیت نظری تحقیق است؛ لذا نتایج تحقیق می‌تواند در جهت غنای علمی حوزه ورزش همگانی مورد استفاده قرار گیرد. از لحاظ عملیاتی نیز مدیران و سازمان‌های ذیربط می‌توانند از جایگاه و نقش «آموزش» در گرایش مردم به ورزش همگانی آشنا شوند و در پی آن اقدامات لازم را صورت دهند. با توجه به مطالب مطرح شده، محققین در پی پاسخ به این سوال بودند که آموزش چه جایگاهی در فرایند گرایش مردم به

¹ Funk & James

² The Psychological Continuum Model

³ Awareness

⁴ Attractiveness

⁵ Attachment

⁶ Allegiance

⁷ Mull

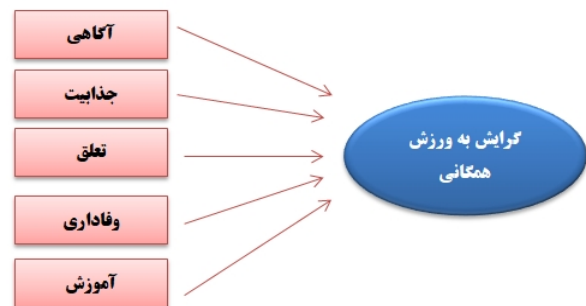
نمونه اولیه، پرسشنامه‌ها بین ۳۰ نفر از اعضای جامعه توزیع شد و با استفاده از آلفای کرونباخ پایایی آن برای کل ابزار ۰/۸۳، متغیر آگاهی ۰/۸۶، متغیر جذابیت ۰/۷۹، متغیر تعلق ۰/۸۱، متغیر وفاداری ۰/۹۳ و برای متغیر آموزش ۰/۸۵ بدست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد) و از آمار استنباطی (آزمون‌های آماری کلموگروف- اسمیرنوف (K-S)، تی تک نمونه‌ای و آزمون فریدمن) و نرم‌افزار آماری SPSS-23 بهره گرفته شد. مطالعه حاضر دارای کد اخلاق IR.SSRC.REC.1398.082 از کمیته اخلاق پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌باشد.

یافته‌ها

نتایج مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که ۳۶/۳ درصد از نمونه زن و ۶۳/۷ درصد مرد بودند که از این تعداد ۳۵/۵ درصد مجرد و ۶۳/۰ درصد متاهل بودند. از نظر بازه سنی ۸/۱ درصد زیر ۳۰ سال، ۲۸/۱ درصد بین ۳۰ تا ۳۹ سال، ۳۶/۳ درصد ۴۰-۵۰ سال و ۲۷/۵ درصد بالای ۵۰ سال داشتند. همچنین نتایج نشان داد که ۲/۲ درصد از افراد دارای مدرک دیپلم، ۵/۹ درصد فوق دیپلم، ۲۰/۷ درصد لیسانس، ۵۳/۳ درصد فوق لیسانس و ۱۷/۸ درصد دارای مدرک دکتری می‌باشند. علاوه بر این مشخص شد که شغل ۶۳/۷ درصد از نمونه کارشناس عالی وزارت ورزش و جوانان، ۹/۶ درصد رئیس فدراسیون، ۸/۹ درصد مدیر اداره کل ورزش و جوانان و ۱۳/۳ درصد هیات علمی می‌باشد.

در جدول ۱ نتایج مربوط به آزمون تی تک‌نمونه‌ای در ارتباط با مولفه‌های آگاهی، جذابیت، تعلق، وفاداری و آموزش، گزارش شده است.

ورزش همگانی دارد؟ لازم به ذکر است که مدل مفهومی پژوهش با توجه به دو مدل روانشناسی پیوسته فانک و جیمز (۲۰۰۱) و مول و همکاران (۲۰۰۵) تنظیم شد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش کار

این تحقیق توصیفی و از لحاظ هدف کاربردی بود که به شیوه میدانی اجرا شد. جامعه آماری را کلیه اساتید و متخصصان مدیریت ورزشی (۶۰ نفر)، رؤسای فدراسیون‌ها (۵۲ نفر)، مدیران کل ورزش و جوانان استان‌ها (۳۱ نفر)، کارشناسان عالی وزارت ورزش و جوانان (۲۰۰ نفر) تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی- طبقه‌ای و بر اساس جدول تعیین حجم نمونه مورگان، ۱۸۱ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند که از بین این تعداد، ۱۳۵ پرسشنامه قابلیت تجزیه و تحلیل داشت. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که با توجه به پیشینه تحقیق و مدل مفهومی ارائه شده، تنظیم شد. پرسشنامه شامل پنج عامل آگاهی (۵ گویه)، جذابیت (۷ گویه)، تعلق (۴ گویه)، وفاداری (۴ گویه) و آموزش (۸ گویه) بود که در قالب طیف ۵ ارزشی لیکرت تنظیم و مورد استفاده قرار گرفت. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، توسط ۱۲ تن از خبرگان رشته مدیریت ورزشی با مدرک دکتری مورد تایید قرار گرفت. همچنین به منظور بررسی پایایی ابزار، در یک

جدول ۱. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای مربوط به مولفه‌های تحقیق

متغیر	میانگین	میانگین آماری	درجه آزادی	T	سطح معنی‌داری
آگاهی	۴/۰۴	۳	۱۳۴	۲۰/۰۳	۰/۰۱
جذابیت	۴/۷۴	۳	۱۳۴	۶۱/۷۷	۰/۰۱
تعلق	۴/۱۰	۳	۱۳۴	۱۷/۲۱	۰/۰۱
وفاداری	۴/۲۷	۳	۱۳۴	۲۲/۳۶	۰/۰۱
آموزش	۴/۳۶	۳	۱۳۴	۳۶/۶۹	۰/۰۱

در آخرین یافته از آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی در دو گروه زیر لیسانس و لیسانس و بالاتر استفاده شد.

جدول ۲. اولویت‌بندی عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی

رتبه	میانگین رتبه	گویه
۱	۴/۴۳	جذابیت
۲	۳/۰۰	آموزش
۳	۲/۹۱	وفاداری
۴	۲/۴۱	تعلق
۵	۲/۲۶	آگاهی

با توجه به جدول ۳ بین عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی در افراد زیر لیسانس، آموزش اولویت دوم دارد در حالی که در افراد با تحصیلات لیسانس و بالاتر، آموزش در اولویت چهارم است. بنابراین با افزایش تحصیلات، جایگاه آموزش در گرایش مردم به ورزش همگانی کمرنگ‌تر می‌شود.

با توجه به نتایج جدول ۱، متغیرهای آگاهی ($p=0/01$)، جذابیت ($t=20/03$)، وفاداری ($t=17/21$) و آموزش ($t=36/69$) در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد.

از آزمون فریدمن برای اولویت‌بندی عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی استفاده شد (جدول ۲). نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی اولویت متفاوت و معنی‌داری وجود دارد ($p=0/01$). این عوامل به ترتیب شامل مولفه جذابیت (میانگین رتبه: ۴/۴۳)، آموزش (میانگین رتبه: ۳/۰۰)، وفاداری (میانگین رتبه: ۲/۹۱)، تعلق (میانگین رتبه: ۲/۴۱) و آگاهی (میانگین رتبه: ۲/۲۶) می‌باشد.

جدول ۳. اولویت‌بندی عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی

تحصیلات	گویه	میانگین رتبه	تعداد	خی دو	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
پایین تر از لیسانس	جذابیت	۴/۱۰	۱۱	۱۰۹/۰۳	۴	۰/۰۱
	آموزش	۳/۷۸				
	وفاداری	۲/۸۲				
	آگاهی	۲/۵۶				
	تعلق	۲/۱۹				
لیسانس و بالاتر	جذابیت	۴/۶۱	۱۲۴	۲۰۹/۲۶	۴	۰/۰۱
	وفاداری	۳/۰۹				
	تعلق	۲/۶۴				
	آموزش	۲/۲۳				
	آگاهی	۲/۰۴				

بحث

پژوهش حاضر با هدف شناسایی جایگاه آموزش در فرآیند گرایش مردم به ورزش همگانی انجام گرفت. اولین یافته نشان داد که آگاهی در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد. این یافته با تحقیق صفاری همسو بود (۲۲). در تحقیق صفاری مشخص شد که ناآگاهی از برنامه‌های ورزشی می‌تواند بر توسعه ورزش همگانی در ایران موثر باشد. آگاهی از اولین گام ضروری در زمینه تصمیم‌گیری است (۲۲). اگر فردی از فرصت‌ها و مزایای انجام یک کار آگاهی نداشته باشد، نمی‌تواند در یک فعالیت شرکت کند. تحقیقات نشان داده است که آگاهی و نگرش فرد نسبت به فعالیت‌هایی که هنوز انجام نشده‌اند، از طریق تأثیرات خارجی مانند باورهای اجتماعی و فرهنگی، رسانه، خانواده، همسالان و محیط ساخته می‌شود. این عوامل بر ساخت هویت‌های درک شده و مورد نظر فرد تأثیر می‌گذارد. هویت درک شده یا مورد نظر یک شخص، به دلیل تأثیر در انتخاب‌های او، دارای اهمیت است. به عبارت دیگر، در یک زمینه تصمیم‌گیری، گزینه‌های انتخابی که با هویت‌های درک شده یا مورد نظر فرد منطبق هستند، احتمالاً در مجموعه مورد توجه قرار می‌گیرند (۱۹).

نتایج نشان داد که جذابیت در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد. نتیجه به دست آمده با نتیجه تحقیق آصفی همسو بود. وی در مطالعه خود به این نتیجه رسید که سیستم پاداش و تشویق می‌تواند بر توسعه ورزش همگانی کشور موثر باشد (۳). در تفسیر این نتیجه می‌توان بیان داشت که پاداش و تشویق می‌تواند جذابیت ورزش‌های همگانی را ارتقا داده و مردم را بیشتر به مشارکت فعال در این زمینه وا دارد. جذابیت عاملی است که می‌تواند انسان را به سوی هر موضوع یا عملی بکشد. در واقع زمانی که انسان جذابیت یک موضوع ویژه را ادراک نماید، به سوی آن کشیده شده و به آن مشغول می‌شود. در

رابطه با ورزش نیز این امر صادق است و امروزه به گواه شواهد موجود، ورزش‌هایی که از جذابیت بالایی برخوردارند، توانسته‌اند ورزشکاران و تماشاگران بسیاری را به خود جذب نمایند. به عنوان نمونه می‌توان از فوتبال به عنوان یکی از این ورزش‌های جذاب نام برد. با اندکی مقایسه بین ورزش‌های همگانی و فوتبال می‌توان مشاهده کرد که یکی از دلایل اصلی مشارکت کمتر مردم در ورزش‌های همگانی نسبت به فوتبال، عدم جذابیت کافی ورزش‌های همگانی است.

در یافته بعد مشخص شد که تعلق در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد. این یافته با نتیجه تحقیق فتحی همسو بود. فتحی در مطالعه خود به این نتیجه رسید که علاقه به رشته خاص ورزشی با مشارکت ورزشی دانشجویان رابطه معنی‌دار دارد (۲۳). تعلق در لغت به معنای درآویختن به چیزی، دوست داشتن، پیوستگی، دوستی، محبت، دلبستگی، اتصال و ارتباط است. در واقع زمانی که انسان چیزی را دوست دارد و یا به آن دلبستگی دارد، به آن چیز تعلق (خاطر) دارد. به عنوان نمونه، ورزشکاران معروف دنیای ورزش تعلق خاطر ویژه‌ای به ورزش خود دارند، مانند مسی و رونالدو که تمام مردم آنها را با فوتبال می‌شناسند. افرادی هستند که به واسطه تعلق ویژه‌ای که به ورزش‌های همگانی دارند، در میان اقوام و آشنایان با آن ورزش شناخته می‌شوند. به هر حال افرادی که درجه بالایی از تعلق عاطفی به ورزش را دارند، احتمال کمتری وجود دارد که از ورزش دست کشیده و آن را ترک نمایند، چرا که به آن ورزش متعهد می‌شوند و به آن دلبستگی پیدا می‌کنند.

همچنین نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که وفاداری در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد. با اندکی تامل در افراد شرکت‌کننده در ورزش‌های همگانی و با رویکردی بازارپایانه می‌توان این افراد را مشتریان ورزش‌های همگانی و

سازمان‌های متولی این ورزش‌ها دانست. وفاداری عبارت است از ایجاد تعهد در مشتری برای انجام معامله با سازمان خاص و خرید کالا و خدمات بصورت مکرر. وفاداری زمانی صورت می‌گیرد که مشتریان احساس می‌کنند که سازمان مورد نظر به بهترین وجه نیازهای آنها را برطرف می‌کند. حال اگر این موضع را به مشتریان بالقوه ورزش‌های همگانی که همانا تمامی اقشار مختلف جامعه هستند تعمیم دهیم، می‌توان دریافت که چنانچه افراد جامعه بتوانند نیازهای خود را در محیط ورزش همگانی برطرف نمایند، می‌توان امیدوار بود که در آینده نیز به این ورزش‌ها خواهند پرداخت.

علاوه بر این موارد یافته‌ها نشان داد که آموزش در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش معنی‌داری دارد. نتیجه به دست آمده با نتیجه تحقیقات صفاری، آصفی، عراقی و همکاران، یانگ^۱ و همکاران و نیشیدا^۲ و همکاران همسو می‌باشد (۳، ۲۲، ۲۴-۲۶). صفاری نشان داد که نداشتن مهارت ورزشی می‌تواند بر توسعه ورزش همگانی در ایران موثر باشد که این مانع را می‌توان با آموزش مناسب برطرف نمود. آموزش تجربه‌ای است مبتنی بر یادگیری که به‌منظور ایجاد تغییرات نسبتاً ماندگار در فرد صورت می‌گیرد تا بتواند توانایی خود را برای انجام کار بهبود بخشد؛ بنابراین آموزش به مفهوم تغییر دانش، نگرش و تعامل با دیگران است. آموزش مستلزم استفاده از برنامه‌های پیش‌بینی‌شده‌ای است که شایستگی‌های موجود در افراد را تقویت و موجب کسب دانش، مهارت و توانایی‌های تازه در فرد می‌گردد. با این تفاسیر، آموزش ورزش‌های همگانی می‌تواند موجبات بهبود و توسعه مهارت‌ها و توانایی افراد جهت انجام این ورزش‌ها را فراهم نماید.

در بخش دوم تحقیق به اولویت بندی عوامل موثر در گرایش مردم به ورزش همگانی پرداخته شد. نتایج

آزمون فریدمن نشان داد که بین عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی اولویت‌های متفاوتی وجود دارد، به طوری که به ترتیب مولفه جذابیت، آموزش، وفاداری، تعلق و آگاهی قرار دارند. در این راستا می‌توان به تحقیق شیبانی اشاره کرد که متذکر شد بین عوامل فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، مدیریتی و اجتماعی موثر در توسعه ورزش بانوان و مولفه‌های آن اولویت متفاوتی وجود دارد. عوامل فرهنگی، اقتصادی و مدیریتی به ترتیب بیشترین اهمیت را در توسعه ورزش همگانی بانوان داشته‌اند و بعد از آن عوامل اجتماعی و آموزشی قرار دارند (۱۶). زاهدی، راهکارها و اولویت توسعه ورزش همگانی را به ترتیب تجهیزات و اماکن، منابع انسانی، مدیریت برگزاری و پروژه‌ها، محیط حقوقی و قانونی، ترویج فرهنگ، توسعه نهادها، نظارت و ارزیابی، حمایت مالی، توسعه علمی و آموزشی گزارش کرده است (۲۷). غفوری و همکاران به این نتیجه دست یافتند که به ترتیب عوامل اقتصادی، فرهنگی، زیرساخت‌های ورزشی، نیروی انسانی، عوامل بین فردی، رسانه‌های جمعی، عوامل سیاسی و در آخر هم عوامل آموزشی بر توسعه ورزش همگانی از دیدگاه مدیران ورزش شهری تهران موثر هستند (۲۸). به نظر می‌رسد که افراد برای تصمیم‌گیری‌های خود به اهمیت موارد مختلف توجه ویژه‌ای دارند و به طور کلی، در تمامی امور اولویت‌بندی خاصی وجود دارد. در رابطه با نقش عوامل مختلف در گرایش مردم به ورزش همگانی نیز همین مطلب صادق است و نمی‌توان انتظار داشت که عوامل مختلف به یک اندازه در گرایش مردم به ورزش همگانی نقش داشته باشند. در همین راستا، به نظر می‌رسد که عامل جذابیت مهمترین عامل در گرایش مردم به ورزش همگانی باشد. دلیل این موضوع را می‌توان در ماهیت ورزش همگانی دانست. معمولاً ورزش همگانی در اوقات فراغت افراد انجام می‌گیرد. فعالیت‌هایی که در حوزة اوقات فراغت می‌باشد، بی‌شمار و گوناگون است و هر کدام بر

¹ Young² Nishida

جنبه‌های خاصی از اوقات فراغت تأکید دارند؛ اوقات فراغت زمانی کاملاً بیهوده و بدون مسئولیت نیست، انسان در اوقات فراغت به فعالیت‌هایی می‌پردازد که به طور معمول اختیاری و داوطلبانه هستند. البته باید توجه داشت که شیوه‌های گذران اوقات فراغت در سنین مختلف می‌تواند الگوها و روندهای متفاوتی داشته باشد. چنانچه ورزش‌های همگانی از جذابیت بالایی برای افراد برخوردار باشند، می‌توانند بخش مهمی از اوقات فراغت افراد را به خود اختصاص دهند. در انتهای این اولویت‌بندی آگاهی قرار گرفته است. به منظور تبیین آن می‌توان به این اشاره کرد که امروزه کمتر کسی را می‌توان یافت که از فواید ورزش همگانی آگاهی نداشته باشد؛ بنابراین، در مقایسه با دیگر عوامل، عامل آگاهی در رتبه آخر قرار گرفته است. در رتبه دوم عوامل موثر بر گرایش افراد جامعه به ورزش همگانی، آموزش قرار دارد. همانطور که اشاره شد، در صورتی که افراد جامعه فاقد مهارت‌های انجام یک رشته ورزشی خاص باشند نمی‌توان انتظار داشت که به آن ورزش بپردازند لذا بایستی برنامه‌های آموزشی متنوعی برای مشارکت افراد در ورزش‌های همگانی تدوین و اجرا شود.

در پایان نیز اولویت‌بندی عوامل موثر در گرایش مردم به ورزش همگانی براساس سطح تحصیلات بررسی شد. نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی بر اساس تحصیلات اولویت‌های متفاوتی وجود دارد، به طوری که از بین این عوامل در افراد زیر لیسانس، آموزش اولویت دوم را دارد در حالی که در افراد با تحصیلات لیسانس و بالاتر، آموزش در اولویت چهارم است؛ در واقع با افزایش تحصیلات، جایگاه آموزش در گرایش مردم به ورزش همگانی کمرنگ‌تر می‌شود. آموزش‌های دانشگاهی نقش بسیار مهمی در توسعه مهارت‌ها و توانمندی‌های افراد جامعه در زمینه‌های مختلف به ویژه زمینه شغلی دارد اما باید توجه داشت که علاوه بر مهارت‌های شغلی و تحصیلی، افراد در

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج نشان داد که آگاهی، جذابیت، تعلق، وفاداری و آموزش در گرایش افراد به ورزش همگانی نقش دارند. همچنین، بین عوامل موثر در گرایش افراد به ورزش همگانی اولویت‌های متفاوتی وجود داشت که به ترتیب شامل جذابیت، آموزش، وفاداری، تعلق و آگاهی بود. علاوه بر این مشخص شد که با افزایش تحصیلات، جایگاه آموزش در گرایش مردم به ورزش همگانی کمرنگ‌تر می‌شود. از محدودیت‌های تحقیق می‌توان به دسترسی دشوار به نمونه‌های پژوهش اشاره کرد. همچنین نمی‌توان بر صحت و سقم پاسخ‌های اعضای نمونه اطمینان داشت. با توجه به نتایج پیشنهاد می‌شود مسئولین و متولیان ورزش همگانی با استفاده از پتانسیل‌های موجود در رسانه‌های جمعی مانند تولید و پخش برنامه‌های آگاهی‌بخش و هشداردهنده، اقدام به آگاه‌سازی افراد نسبت به مزایا و فواید ورزش همگانی نمایند؛ با برگزاری همایش‌های سراسری ورزش همگانی یا همایش‌های ورزشی خانوادگی، جذابیت آن‌ها را برای

تأییدیه اخلاقی

مطالعه حاضر دارای کد اخلاق IR.SSRC.REC.1398.082 از کمیته اخلاق پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌باشد. نویسندگان مقاله ضمن رعایت موازین و مفاد آیین نامه‌های اخلاقی از جمله بیانیه هلسینکی و اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان، به شرکت کنندگان اطمینان کامل از محرمانه بودن اطلاعات جمع‌آوری شده داده‌اند و همچنین مشارکت کنندگان آزادی کامل جهت شرکت در مطالعه و همچنین خروج از آن را داشته‌اند.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع بین نویسندگان این مطالعه وجود ندارد.

سهم نویسندگان

سهم نویسندگان در مطالعه حاضر برابر و مساوی با هم می‌باشد.

علاقمندان افزایش دهند؛ زمینه‌های لازم جهت مشارکت فعال تمامی اقشار جامعه در ورزش‌های همگانی، به ویژه در پارک‌ها و دیگر محیط‌های عمومی فراهم نمایند تا با مشارکت روزانه افراد در ورزش همگانی زمینه افزایش تعلق و دلبستگی آنان به ورزش همگانی فراهم آید؛ همچنین پیشنهاد می‌شود مسئولین و متولیان ورزش همگانی کشور با سازماندهی گروه‌های ورزشی در قالب ورزش محلات، ورزش مساجد و... موجبات وفاداری افراد به ورزش همگانی را فراهم نمایند؛ با توجه به نقش آموزش در گرایش افراد به ورزش همگانی پیشنهاد می‌شود، مسئولین و متولیان ورزش همگانی کشور با تولید برنامه‌های آموزشی در صدا و سیما و نیز استخدام مربیان ورزش برای محلات، بستر آموزش ورزش همگانی برای اقشار مختلف جامعه را فراهم نمایند.

References

- 1- Pournemat S. Public Sports and Media. In: Board APPS, editor. Second National Conference on Sport Promotion and Development of Ardabil Province; Ardabil, 2018: 1-9. [In Persian].
- 2- Rahimi AH, Khayamian Z, Tabrizi K, Sharifian E. The comparison of Influential Factors on Promoting Sport for All in the Dormitories. Research in Educational Sport. 2017;5(13):175-92. [In Persian].
- 3- Asefi AA. Identification and Modeling of Effective Factors in the Institutionalization of Public Sports in Iran. Doctorate thesis. Tehran: University of Tehran; 2013: 1-218. [In Persian].
- 4- Majdara A. Exercise for everyone. Tehran: Publication of Avaya Zahoor; 2013: 1-578. [In Persian].
- 5- Ghafouri F, Rahmansersht H, Kouzehchian H, Ehsani M. A Study about Physical Educators Beliefs in the Effects of the Mass Media on Social Trends towards Sport for All and Elite Sport. Harakat. 2003;16(16):57-78. [In Persian].
- 6- Asefi AA, Ghanbar Poor Nosrati A. The effective factors model in institutionalization of sport for all in Iran. JRSM. 2018;8(16):29-46. [In Persian].
- 7- Chal Ashtori S, Safania AM, Souri P. Investigation of the current status of sport activities in Alborz province and identification of development barriers. In: Tehran IAUo, editor. 9th International Conference on Physical Education and Sport; Tehran, 2015: 1-11. [In Persian].
- 8- Parsajou A, Javadipour M. Barriers to the Development of Sport among the Employees of Government Offices in Hamadan. In: Science IoPEaS, editor. 9th International Conference on Physical Education and Sport Sciences; Tehran, 2015: 1-8. [In Persian].
- 9- Tahzibi KA. Investigating the Factors Affecting the Development of Public Exercise and Obstacles from the Perspectives of the Participants and Practitioners of the Morning and Joy Walking Conference in Khuzestan Province. In: Tehran IAUo, editor. 21st Century International Conference on Management and Economics; Tehran, 2015: 1-16. [In Persian].

- 10- Pourranjbar M, Zitounli A. Obstacles to the Development of Public Sport. In: University GK, editor. National Conference on Modern Sport Science, Professional Sport and Health Promotion; Gonbad Kavous, 2015: 1-11. [In Persian].
- 11- Mehdizadeh R, Andam A. Developing strategies of "Sport for All" in Iran Universities. Sport management studies. 2014;6(22):15-38. [In Persian].
- 12- Ehsani M, Saffari M, Amiri M, Kozechian H. Designing the model of sport for all in Iran. Sport management studies. 2015;6(27):87-108. [In Persian].
- 13- Asefi AA. Identifying and prioritizing effective groups in institutionalizing public sport in Iran. In: Sciences IoPEaS, editor. 8th International Conference on Physical Education and Sport; Tehran, 2012: 1-13. [In Persian].
- 14- Eskandari S, Ghafouri F. The role of social networks in the development of public sport. In: Management AoS, editor. Second National Conference of Scientific Association of Sport Management; Tehran, 2016: 1-9. [In Persian].
- 15- Savadi M, Hemmatinejad M, Gholizadeh MH, GoharRostami HR. Designing a development model of the sport for all in Hormozgan province. QuarterlyJournal of Sport Development and Management. 2018;6(2):86-101. [In Persian].
- 16- Shibani M. Investigating the Factors Affecting the Development of General Sports from the Perspective of Torbat Heydarieh Women. Master thesis. Mashhad: Mashhad Ferdowsi University; 2011: 1-116. [In Persian].
- 17- Choppankareh V. Analysis of the factors affecting the development of universal sport from the viewpoint of Tehran city sports managers and experts. Master thesis. Tehran: Allameh Tabataba'i University; 2011: 1-96. [In Persian].
- 18- Asefi AA, Khabiri M, Asadi Dastjerdi H, Goodarzi M. Investigating the Organizational Factors Influencing the Institutionalization of Public Sports in Iran. J Sport Manag and mot Behav. 2014;10(20):63-76. [In Persian].
- 19- Funk DC, James J. The psychological continuum model: A conceptual framework for understanding an individual's psychological connection to sport. Sport management review. 2011;2(4):50-119.
- 20- Mull RF, Bayless KG, Jamieson LM. Recreational sport management. 2005: 1-355.
- 21- Isidori E, Benetton M. Sport as Education: Between Dignity and Human Rights. J Procedia soc and Behav sci. 2015;197:686-93.
- 22- Safari M. Designing the Universal Sports Society of Iran. Doctorate thesis. Tehran: Tarbiat Modarres University; 2013: 1-228. [In Persian].
- 23- Fathi S. A Sociological Explanation of Athletic Participation Of University Students. J Q Soc Sci Bull. 2010;3(4):145-73. [In Persian].
- 24- Araghi M, Kashef M. Challenges and Strategies Facing the Development of Sport for All in Iran. J Sport Manag and Mot Behav. 2015;6(4):643-55. [In Persian].
- 25- Young DR, Haskell WL, Taylor CB, Fortmann SP. Effect of community health education on physical activity knowledge, attitudes, and behavior: The Stanford Five-City Project. Am J Epidemiol. 1996;144(3):264-74.
- 26- Nishida Y, Suzuki H, Wang D-H, Kira S. Psychological determinants of physical activity in Japanese female employees. J Occup Health. 2003;45(1):15-22.
- 27- Zahedi N. Comparing and prioritizing strategies for the development of public sports in the country from the point of view of managers, experts and experts. Master thesis. Mazandaran Province: North University; 2011: 1-89. [In Persian].
- 28- Ghafouri F, Kashkar S, Chopankareh V. Analysis of the factors affecting the development of universal sport from the viewpoint of Tehran sport managers. Proceedings of the National Conference on Sport Recreation, Management and Planning of Sport Recreation; Tehran: Sport Organization and Urdu of the Cultural and Social Studies of the Municipality of Tehran; 2011: 1-17. [In Persian].